

VELDVERSLAG MAARTEN 24/11/15

Veerse Meer

Het akkerbouwbedrijf van Maarten ligt in Wolphaartsdijk, bij het Veerse Meer in Zeeland. Voorheen was het Veerse Meer brak en stond het peil in de zomer hoog en in de winter laag. In 2003 vond een enorme operatie plaats om het brak water zout te maken en het waterniveau in de winter naar een hoger niveau te krijgen. Via een betonnen koker wordt nu zout water toegevoerd vanuit de Oosterschelde. Dit heeft veel invloed gehad op de landbouw in de omgeving.

Verzilting en slikken en schorren

Een deel van het land van Maarten bestaat uit oude 'slikken en schorren' van voor de watersnoodramp van 1953. De lager liggende delen, de slikken, stonden vroeger met vloed onder water. Na het aanleggen van de Deltawerken, is de grond droog gelegd en ingericht als landbouwgrond.

De grond is nu in deze tijd van het jaar plakkerig en nat. Om niet teveel weg te zakken in de grond, moesten we tijdens het veldbezoek niet te lang op dezelfde plek stil blijven staan. Omdat deze delen vaak slecht doorlaatbaar zijn kan een zuurstoftekort ontstaan. Het land krijgt dan een blauwige kleur.

Ook heeft Maarten te maken met verzilting (het geleidelijk toenemen van het zoutgehalte in de bodem). In Nederland is verzilting met name in het Westen, maar ook aan de kustlijn in het Noorden een probleem. De laaggelegen polders en droogmakerijen hebben hier het meeste mee te maken. Door de ontwatering van deze gebieden neemt de kweldruk vanuit de diepere bodemlagen toe. Deze diepe lagen bevatten brak water. Daardoor wordt een deel van het land ongeschikt voor het verbouwen van op zoet water gebaseerde gewassen. Hij zoekt op verschillende manieren naar oplossingen.

Zeekraal

Op een perceel van ca 1,5 hectare is hij begonnen met het telen van zeekraal. Dit is echter een moeilijke, maar ook uitdagende markt. Huidige zeekraaltelers moeten concurreren met import. Zeekraal komt op dit moment hoofdzakelijk uit Frankrijk, waar het ook wild geplukt mag worden. Het Franse seizoen is vergelijkbaar met het Zeeuwse. Buitenom het seizoen komt de zeekraal uit bijvoorbeeld Mexico of Israel. De teelt van zeekraal is nog geen gesneden koek zoals andere akker of tuinbouw gewassen. Er is nog niet veel in veredeld en weinig praktische kennis. Dit zorgt mede voor een moeilijke productie wat ook de afzet niet altijd bevordert.

Uitproberen en in kaart brengen

Naast zeekraal verbouwd Maarten op ca 55 ha ook aardappelen, suikerbieten, graszaad en tarwe en gerst. Op een van zijn percelen test hij op het moment uit of hij een mengsel van groenbemesters de winter over kan laten staan zonder te ploegen. Het mengsel van groenbemesters zorgt ervoor dat de bovenlaag niet dicht slempet en er meer zuurstof komt in de bouwvoor. Tevens zal het organische stof gehalte omhoog gaan wat ook de structuur en opname van voedingsstoffen verbeterd.

Ook doet Maarten mee aan een project High Tech Sensing. Dit project verzorgt

beelden vanuit de lucht waar de groeiverschillen, vocht, temperatuur en bladmassa te zien zijn. Hierdoor krijgt hij een beter beeld van de zwakke plekken op zijn land. Soms ziet een perceel er vanuit ooghoogte best oké uit, maar zodra je van boven kijkt zie je pas de zwarte plekken. De vraag is hoe je met deze plekken om gaat. Maarten wil net als de andere bodemboeren zich niet alleen focussen op zijn beste percelen, maar ook de zwakke plekken verbeteren en benutten. Hij denkt de bodem flink te kunnen verbeteren door bodemverbeteraars te gebruiken. Deze worden in de wet echter gezien als meststof en daardoor kan hij ze maar beperkt toepassen.

Maarten: “We gaan achteruitboeren en worden geknepen in de normen. Een ziltgevoelig perceel dat op dit moment alles nodig heeft om het in stand te houden mag ik niks geven. En over 30 a 40 jaar is het probleem zo groot dat we het niet meer op kunnen lossen.”

Vertaalslag naar de politiek

Maarten mist de vertaalslag naar de politiek. “Iedereen roept; ‘de bodem gaat achteruit’, maar er wordt geen actie ondernomen en we werken onszelf tegen door regelgeving. Alle goede mest moeten we exporteren naar het buitenland of stoken we op. En het afvoerputje mag allemaal naar de akkerbouwers. Wij krijgen straks alleen maar water om over ons land heen te rijden. De voedingsstoffen zitten er allemaal niet meer in.”

Problemen worden ook vaak eenzijdig benaderd. Wanneer er gesproken wordt over verzilting is de eerste reactie vaak; ‘dan ga je toch zout tolerante aardappels telen, of zeekraal.’ Dit zijn inderdaad alternatieven voor zilte bodems, maar zijn niet de enige oplossingen en ook niet de antwoorden op verzilting. De markt is niet groot genoeg om op elk stukje zilte grond zeekraal of zout tolerante aardappels te zetten. Daarnaast is zilte grond ook heel nat waardoor je er bijna niet met de zware machines voor de aardappels overheen kan.

Een signaal richting het beleid zou een resultaat kunnen zijn van dit project. We hebben code oranje in het klimaat, maar we zouden ook een code oranje kunnen geven aan de bodem. Als we nu geen actie ondernemen zijn de problemen over een aantal jaren niet meer te overzien. Zelf zou Maarten graag even een tijdelijke ontheffing hebben om zijn bodem flink te verbeteren. De bodem heeft op dit moment even wat extra zorg en aandacht nodig.

Maarten: “Als je mij nou zou vragen wat ik zou willen als individu dan zou ik zeggen; We hebben last van verzilting, heel de wereld heeft er last van, ik heb er last van. Geef mij nou gewoon de vrijheid om er wat aan te doen. We houden het allemaal bij en we leggen het allemaal vast. De Nederlandse landbouw wordt door de hele wereld gezien als koploper, dan moeten we ook een antwoord kunnen bedenken op verzilting.”

Balans is hierin een belangrijk kernwoord. De organische stof balans. Maar ook de balans in wat we willen en wat we zelf kunnen bijdragen. Het is een balans tussen voor- en tegenstand. Politiek en praktijk.

Als we de balans en de verbinding hebben gevonden, hebben we een mooi resultaat behaald met dit project.